

Århus den 8. oktober

Verdens Skoves høringssvar om bekendtgørelse om udtagning af kulstofrige lavbundsjord med henblik på genopretning af naturlig hydrologi (klima-lavbundsprojekter)

Journalnummer 2020-14520

Att Miljø- og Fødevareministeriet
mfvm@mfvm.dk, amm@mfvm.dk, mik@mfvm.dk,

Overordnet set er Verdens Skove (VS) positive over for udtagning af lavbundsjord, da det kan reducere CO₂-udledningen signifikant, genskabe våd natur, sænke udledningen af næringsstoffer til gavn for vandmiljøet samt muliggøre naturlig hydrologi, samt klimatilpasning.

Indtænk økonomien korrekt

I dag er arealerne værdisat efter om de udløser ha-støtte fra EU. Det hæver deres værdi. Skal staten tilbagekøbe arealerne til den værdi de har, når værdien af støtten indregnes, så bliver prisen høj, og landbruget får støtte for den samme jord to gange. Det vil betyde, at man ikke når ret langt med det afsatte budget. Verdens Skove mener derfor, at hektarstøtten til arealerne skal fjernes, inden projektet startes. Det vil sikre den bedst mulige omkostningseffektivitet, altså at man får flest ha for pengene og dermed den største CO₂-reduktion. Stig Markager¹ regner med, at det vil bringe prisen for jorden ned i 20.000-30.000 kr/ha, så det er ret betydeligt. At afskaffe landbrugsstøtten til arealerne inden andre tiltag sættes i gang er det vigtigste enkelte tiltag for at få jorden ud af drift.

Udkastet til bekendtgørelsen, som den er skruet sammen nu, bygger på frivillighed, og det vil betyde, at for at realisere den, så skal kompensationen til lodsejeren i dag overstige værdien af den nuværende situation. En enkelt lodsejer kan spærre for større projekter, så der skal betales en god pris til lodsejerne for jorden, for at få dem med. Det er ikke økonomisk. Verdens Skove foreslår i stedet, at når NST begynder et projekt, så eksproprieres jorden til en værdi der svarer til, hvad den er værd uden hektarstøtte.

I tilfælde af at man vælger en anden struktur, så foreslår Verdens Skove en drag-along og tag-along klausul, sådan at hvis lodsejeren af 80% af arealet i et projekt siger ja, så kan man tvinge de sidste 20% med. Tag-along vil sige, at hvis en lodsejer har arealer, der falder inden for

¹ <https://pro.ing.dk/watertech/artikel/en-storm-i-et-glas-spildevand-og-det-reelle-problem-8144>

de fastsatte kriterier, og der gennemføres et projekt på dem ved siden af, så har han retten til at få sine arealer med også.

Mange af disse jorde blev drænet med statsstøtte. Jordene kan ikke bære omkostningerne til en ny dræning, så de er reelt værdiløse til dyrkning, hvis ikke det var for hektarstøtten. Det bør man kigge på i forbindelse med værdiansættelse.

Der skal være mulighed for, at kommuner, fonde og andre ikke-private og ikke-kommercielle organisationer kan søge midler til samme type projekter, hvis de forpligter sig til det samme som NST, dvs at de permanent vil sikre naturen på arealerne.

Arealerne skal permanent Naturbeskyttes

Det er set tidligere med braklægningsordningen og randzonerne, at senere regeringer har ophævet de naturtiltag, som den forrige regering har indført på landbrugets arealer. Det har betydet, at både naturindsatsen og pengene er spildt eller har fungeret som støtte til landbruget frem for støtte til natur. Verdens Skove ønsker ikke at gentage denne situation med lavbundsjordene, og staten, fonde og kommuner bør derfor gå ind som ejer af arealerne, og disse bør naturbeskyttes permanent.

Arealer, der kvalificerer sig til ordningen bør udvides fra lavbundsjarde til også at gælde for randzoner til vandløb etc, så disse også mister ha-støtten og så de kan indgå i projekter. Fx 5 meter randzoner ved små grøfter og op til 150 meter ved større åer, søer, fjorde og kyster etc. De behøver ikke være 100% faste, men intelligent efter hvordan at vandløb, sø, hav, jordbund og naturen er i et område.

Formålet med udtaget af jorde

Projekterne bør sigte på at lukke dræn og grøfter, fjerne diger, samt genetablere den naturlige hydrologi og naturen på arealerne, ligesom der også bør etableres helårsgræsning uden tilskudsfodring og sættes bævere ud og andre naturtiltag, hvor det er muligt. Det vil være en stor fordel at genskabe naturlige forhold i vandløb og søer i samme ombæring hvor det er relevant.

Arealerne må gerne vokse til med naturligt opvokset skov, men der må ikke etableres eller drives skovdrift på arealerne.

Genetableringen af arealerne bør ske med henblik på at genskabe den naturlige hydrologi og klimasikring i landskabet, så risikoen for oversvømmelse af byerne reduceres.

Vigtigt at opnå den korrekte effekt

De projekter, der giver på alle akserne, dvs CO₂-reduktion, klimatilpasning, naturgenopretning og reducerede næringsstofudledninger skal prioriteres først, og derefter efter størrelse og sammenhæng med andre værdifulde naturområder.



Verdens Skove ønsker, at skatteborgerne får mest CO₂-reduktion, natur, vandløbsgenopretning samt reduceret næringsstofudledning for de afsatte midler. Med 2 mia kr og 170.000 ha, så har omkostningseffektiviteten stor betydning.

Verdens Skove stiller sig gerne til rådighed for opfølgende uddybninger.